उप्पला-पिशाचेन्द्रकालस्य तृतीयाग्रमहिषी । ठाणा० २०४ । पुष्करिणीविशेषः । जं० प्र० ३६० ।

उप्पलाई-गर्दभकानि ईषन्नीलानि वा । जं० प्र० २६ ।

उप्पलावए-उत्प्लावयति । दश० २०५ ।

उप्पलुज्जला-उत्पलोज्ज्वला, पुष्करिणीनाम । जं० प्र० ३३५, ३६० ।

उप्पलुद्देसए - उत्पलोद्देशकः-एकादशशते प्रथमः । भग० १६६ ।

उप्पह-उत्पथः-उन्मार्गः । उत्त० ५४८ । परसमयः । ठाणा० २४१ ।

उप्पा-उत्पादः । ठाणा० १९ ।

उप्पाइओ-उत्पातः । आव० २९८ ।

उप्पाइत्ता-उत्पादयितुं-सम्पादनाय, अथवाऽनुत्पन्नानां भोगानामुत्पादयिता-उत्पादकः । ठाणा० २६४ । सम्पादनशीलः । ठाणा० ३८६ ।

उप्पाइया - उत्पाताः-अनिष्टसूचका रुधिरवृष्ट्यादयस्तद्धेतुका येऽनर्थास्ते औत्पातिकाः । सम० ६२ ।

उप्पाए - उत्पातं-सहजरुधिरवृष्ट्यादिलक्षणोत्पातफलनिरूपकं निमित्तशास्त्रम् । सम० ४९ । उत्पादः । आव० ६६२ ।

उप्पाएति - उत्-प्राबल्येन पावयति । नि० चू० प्र० २५२ आ ।

उप्पाएमाणे-व्युत्पादयन् । उत्त० १५७ ।

उप्पाओ - उत्पादः-उत्पत्तिहेतुभूतः क्रियालक्षणः । विशे० २४१ ।

उप्पाते-उत्पादः-सहजरुधिरवृष्ट्यादिः । ठाणा० ४२७ ।

उप्पाय-उत्पातपूर्वं-प्रथमपूर्वनाम । ठाणा० ४८४ । उत्पातः-प्रकृतिविकारो रक्तवृष्ट्यादिः । प्रश्न० १०९ । उल्कापातदिग्दाहादिकम् । अनु० २१६ । उत्पादः-यतो नानुत्पन्नं वस्तु लक्ष्यते अतोऽयमपि वस्तुलक्षणम् । आव० २८२ । उत्पातं-सहजरुधिरवृष्ट्यादिकम् । आव० ६६० । उत्पातं-कपिहसितादि । सूत्र० ३१८ । प्रथमपूर्वम् । नंदी ५२ । ठाणा० १९९ ।

उप्पायग-उत्पादकः-ये भूमिं भित्त्वा समुत्तिष्ठन्ति ते । व्य० द्वि० १८८ आ ।

उप्पायण - उत्पादना - सम्पादनं, गृहस्थात्पिण्डादेरुपार्जनमित्यर्थः । ठाणा० १५९ ।

उप्पायणा-उत्पादना-धात्र्यादिका षोडशविधा । प्रश्न० १५५ । धात्र्यादिलक्षणदोषविशेषः । आव० ५७६ ।

उप्पायणोवघाते- उत्पादनया-उत्पादनादोषैः, उपघातः-अशुद्धता उत्पादनोपघातः । ठाणा० ३२० ।

उप्पायपव्वए-उत्पातपर्वतः । सम० ३३ । तिर्यग्लोकगमनाय यत्रागत्योत्पतति सः । भग० १४४ ।

उप्पायपव्वयगा-उत्पातपर्वताः-यत्रागत्य बहवः सूर्याभविमानवासिनो वैमानिका देवा देव्यश्च विचित्रक्रीडानिमित्तं वैक्रियशरीरमारचयन्ति । राज० ७९ ।

उप्पायपव्वया-यत्रागत्य बहवो व्यन्तरदेवा देव्यश्च विचित्रक्रीडानिमित्तं वैक्रियशरीरमारचयन्ति । जं० प्र० ४४ । जीवा० १९९ ।

उप्पायपुव्वं-उत्पादपूर्वम्, तत्थ सव्वदव्वाणं पज्जवाण य उप्पायभंगीकाउं पण्णवणा कया । नंदी २४१ । यत्रोत्पादमाश्रित्य द्रव्यपर्यायाणां प्ररूपणा कृता तद् । सम० २६ ।

उप्पाया-त्रीन्द्रियविशेषः । प्रज्ञा० ४२ ।

उप्पाल-प्रहरणकोशविशेषः । जीवा० २३२ । प्रहरणकोशः-प्रहरणस्थानम् । राज० ९३ । मत्तवारणम् । जीवा० २७९ ।

उप्पालसंठिओ-उत्पालसंस्थितः-मत्तवारणसंस्थितः । जीवा० २७९ ।

उप्पासितो-उत्प्रासितः-असूयितः । आव० १०१ ।

उप्पासिया-हसिताः । नि० चू० प्र० ६९ अ ।

उप्पिं-उपरि । भग० ८२ । ठाणा० ४३२ ।

उप्पिंजल-उप्पिञ्जलं-आकुलकम् । राज० ५२ ।

उप्पिच्छ-श्वाससंयुक्तम् । जं० प्र० ४० । श्वासयुक्तं, त्वरितम् । ठाणा० ३९६ । अनु० १३२ । आकुलं रोषभृतं वोच्यते । श्वासयुक्तं वा । जीवा० १९४ । भीतौ । ज्ञाता० १६१ ।

उप्पिट्टणयं-उत्पिट्टनकं-कुट्टनोत्पिट्टना । उत्त० ८ ।

उप्पिट्टणा-उत्-प्राबल्येन पिट्टना उत्पिट्टना । उत्त० ८ ।

उप्पित्थं-श्वासयुक्तम् ।

उप्पिबंत-उत्पिबन्तः-आसादयन्तः । प्रश्न० ६३ ।

उप्पियंतं-मुहुर्मुहुः श्वसन्तम् । व्य० द्वि० ५३ आ ।

उप्पियणं-मुहुः श्वसनम् । व्य० द्वि० ५३ अ ।

उप्पिलणा-उत्पीडनं-प्राणादीनां प्लावनम् । व्य० द्वि० १० अ ।

Jain Education International 2010_05 For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

उप्पील-उत्पीलः-समूहः । प्रश्न० ५० ।

उप्पीलइ-उत्पीडयति-प्राबल्येन बाधते । जीवा० ३२६ ।

उप्पीलिय-उत्पीडिता प्रत्यञ्चारोपणेन, बाढौ बद्धा । भग० १९३ । गाढीकृता । राज० ११८ । भग० ३१७ । ज्ञाता० २२१ । जीवा० २५९ । उत्पीडितः-गाढं बद्धः । प्रश्न० ४७ । उत्पीडिता-गुणसारणेन कृतावपीडा, बाढौ बद्धा वा । भग० ३१८ । कृतप्रत्यञ्चारोपणा । विपा० ४७ । आरोपितप्रत्यञ्चा । औप० ७१ । आक्रान्ता गुणेन । ज्ञाता० ८५ ।

उप्पीसेज्जा । भग० ७६६ ।

उप्पुया-उत्प्लुताः-उत्सुकाः । प्रश्न० ५२ ।

उप्पूर - उत्पूरं-प्राचुर्यम् । प्रश्न० ४३ । जलप्लवः । प्रश्न० ७६ ।

उप्पेक्खेज्ज-उपेक्ष्यते । आव० ६४० ।

उप्फंदति-उत्स्पन्दते-प्रविशति । उत्त० ३५५ ।

उप्फंसणं । ओघ० १९५ ।

उप्फणिंसु-साध्वर्थं वाताय दत्तवन्तः । आचा० ३४३ ।

उप्फसणा - अप्कायस्पर्शनं यत्सहचरितं लवणोत्तारणम् । बृ० द्वि० ६१ आ ।

उप्फालग-उत्प्रासकम् । उत्त० ६५६ ।

उप्फिडइ-मण्डूकवत्प्लवते । उत्त० ५५१ ।

उप्फुल्लं-विगसिएहिं इत्थीसारीरं रयणादि वा ण निज्झाइयव्वं । दश० चू० ७७ । उत्फुल्लं-विकसितलोचनम् । दश० १६८ । निष्पुष्पः । नि० चू० प्र० २०१ अ ।

उप्फेणओफेणीयं-सकोपोष्मवचनं यथा भवति । विपा० ८३ ।

उप्फेस - मुकुटम् । औप० २५ । शिरोवेष्टनम् । आचा० ३८० । प्रज्ञा० ८७ ।

उप्फेसि-शिरोवेष्टनं, शेखरक इत्यर्थः । ठाणा० ३०४ ।

उप्फोसं-उत्स्पर्शनं छंटनम् । बृ० प्र० २८५ अ ।

उप्फोसणं-क्रियाविशेषः । नि० चू० द्वि० १६६ अ ।

उप्फोसणा-जलच्छटा । नि० चू० द्वि० ६३ अ ।

उप्फोसेज्ज-रुध्येत् । नि० चू० प्र० १८६ आ ।

उफुल्लो-निष्पुष्पः । ओघ० ९७ ।

उबद्धो-अवबद्धः । आव० २९९ ।

उब्बद्धओ-उद्बद्धः । आव० ४५२ ।

उब्बुडा-उद्याता । आव० ६७७ ।

उब्बुड्ड-अन्तःप्रवेशितम् । अनुत्त० ७ ।

उब्बुड्डनिबुड्डयं-उन्मग्ननिमग्नत्वम् । प्रश्न० ६३ ।

उब्भं-तव । उत्त० १४७ ।

उब्भंडो-असंवृतपरिधानादि । बृ० तृ० २२५ अ ।

उब्भज्जिय-उद्भिद्य । उत्त० १९२ ।

उब्भट्ठ-अभ्यर्थितम् । पिण्ड० ९० ।

उब्भड-उद्भटं-विकरालम् । जं० प्र० १५० । अनुत्त० ७ । भग० ३०८ । स्पष्टम् । भग० ३०८ ।

उब्भमा-उत्-प्राबल्येन भ्रमयन्ति उद्भ्रमाः-भिक्षाचराः । व्य० प्र० १५३ आ ।

उब्भमे-उद्भ्रमेत्-यायात् । आचा० २९१ ।

उब्भव-उद्भवः-सम्भवः । ज्ञाता० ५० । सम्भूतिः । भग० ४७० ।

उब्भवणं-निव्वावणं । नि० चू० प्र० ५२ आ ।

उब्भवेति-उच्छ्रयति । आव० ३४२ ।

उब्भातो-निसण्णो । नि० चू० प्र० ३५ आ ।

उब्भाम-भिक्षाचरग्रामः । व्य० प्र० २५० अ ।

उब्भामइला-उद्भ्रामिला-स्वैरिणी । व्य० द्वि० ११ आ ।

उब्भामओ-उद्भ्रामकः, जारः । पिण्ड० १२३ । पारदारिकः । ओघ० ९२ । बृ० तृ० ४८ अ ।

उब्भामगं-भिक्खायरिया । नि० चू० प्र० ७७ आ । नि० चू० प्र० ३६ आ । पारदारिकाः । ओघ० ७५ । बृ० द्वि० २६ अ । पारदारिगो । नि० चू० प्र० १०७ अ । संघाडगो । नि० चू० द्वि० ९४ आ ।

उब्भामनितोय - उद्भ्रामकनियोगः-ग्रामः । व्य० प्र० १५३ आ ।

उब्भामिगा-उद्भ्रामिका-कुलटा । व्य० द्वि० १५० आ । उद्भ्रामिका-मनोगुप्तिदृष्टान्ते श्रेष्ठिसुतश्रावकजिनदासभार्या । आव० ५७८ । असती । दश० ५७ ।

उब्भामिज्जेंति-अपभ्राज्यन्ते । बृ० तृ० १३७ आ ।

उब्भामिया - कुशीला । बृ० द्वि० २६४ आ । उद्भ्रामिका-स्वैरिणी । आव० ४२१ ।

उब्भामे-भिक्खायरियं गच्छति । नि० चू० प्र० ११३ आ । भिक्षाभ्रमणम् । ठाणा० २६६ ।

उब्भावण-उद्भावनं - महर्द्धिकतासम्पादनं कृतवान् । बृ० तृ० ९३ अ । परिभवः । ओघ० १४८ ।

Jain Education International 2010_05 For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org

उब्भावणा-उद्भावना-उत्प्रेक्षणा। भग० ४८९। उत्क्षेपणानि। ज्ञाता० १७७। उद्भावना। दश० ४४। प्रकाशनम्। नंदी० ५३। अपभ्राजना। उत्त० १६९।

उब्भिगा-उद्भिदो-भूमिभेदाज्जाता उद्भिज्जाः-खञ्जनकादयः। ठाणा० ३८६।

उब्भिज। नि० चू० प्र० ३३५ आ।

उब्भिज्ज - उद्भेद्या - वस्तुलप्रभृतिशाकभर्जिका। पिण्ड० १६८। उद्भिद्य भुवं जाता उद्भिज्जा खञ्जनकादिः। प्रश्न० ९०।

उब्भिज्जमाण-उद्भिद्यमानं-उद्घाट्यमानम्। जीवा० १९१।

उब्भिन्न-उद्भेदनं उद्भिन्नं साधुभ्यो घृतादिदाननिमित्तं कुतुपादेर्मुखस्य गोमयादिस्थगितस्योद्घाटनं तद्योगाद्देयमपि घृतादि उद्भिन्नम्। द्वादश उद्गमदोषः। पिण्ड० ३४।

उब्भिय-उद्भेदनमुद्भित् उद्भिज्जन्म येषां ते उद्भिज्जाः-पत्तङ्गखञ्जरीटपारिप्लवादयः। दश० १४१। उद्भिज्जं-लवणाकराद्युत्पन्नम्। आचा० ३५५।

उब्भुतिया-आभ्युदयिकी, देवतापरिगृहीता गोशीर्षचन्दनमयी भेरी। आव० ९७।

उब्भूयावेउ। दश० चू० ८०।

उब्भेंति-उच्छ्रयन्ति। आव० ३४२। ऊर्ध्वयन्ति। उत्त० १४७।

उब्भेइम-उद्भेद्यं-सामुद्रादि। अप्रासुकम्। दश० १९८।

उभओ - उभयतः-उभौ-शिरोऽन्तपादान्तावाश्रित्य। ज्ञाता० १५।

उभयं - उभयं-संयमासंयमस्वरूपं श्रावकोपयोगि। दश० १५८। संघायसाडण, संघातशातनकरणं, यस्य शकटोदाहरणम्। आव० ४६२।

उभयंभागा - उभयभागा-चन्द्रेणोभयतः - उभयभागाभ्यां पूर्वतः पश्चाच्चेत्यर्थो भज्यन्ते-भुज्यन्ते यानि तानि उभयभागानि, चन्द्रस्य पूर्वतः पृष्ठतश्च भोगमुपगच्छन्तीत्यर्थः। ठाणा० ३६८। उभयभागानि - उभयं-दिवसरात्री तस्य दिवसस्य रात्रेश्चेत्यर्थः, चन्द्रयोगस्यादिमधिकृत्य भागो येषां तानि। सूर्य०। १०४।

उभयओ-उभयतः, उभयोः-पार्श्वयोः। सूर्य २९३।

उभयकप्पिय - उभयकल्पिकः-यो द्वावपि सूत्रार्थौ युगपद् ग्रहीतुं समर्थः। बृ० प्र० ६३ अ।

उभयकाला-दिया रातो य। नि० चू० तृ० २१आ।

उभयकिइकम्मं-उभयकृतिकर्म-वन्दनम्। ओघ० २२।

उभयजं-गुणनिष्पन्नं, समयप्रसिद्धञ्च। पिण्ड० ४।

उभयतरो-तं च तवं करेंतो आयरियाइवेयावच्चंपि करेति सलद्धित्तणओ एस उभयतरो। नि० चू० तृ० १२३ अ।

उभयनिसेहो-उभयनिषेधः, सङ्घातपरिशातशून्यं, यस्य स्थूणोदाहरणम्। आव० ४६२।

उभयपंता-उभयप्रान्ता-अभद्रिका, अशोभनेत्यर्थः। ओघ० १५।

उभयपइट्ठिते - उभयप्रतिष्ठितः-आत्मपरविषयः। ठाणा० १९३।

उभयपदव्याहतं-गत्यागतिलक्षणे भेदः। आव० २८१।

उभयपदाव्याहतं-गत्यागतिलक्षणे भेदः। आव० २८१।

उभयभविए - उभयभविकं-इहपरलक्षणयोर्भवयोः यदनुगामितया वर्त्तते तदुभयभविकम्। भग० ३३।

उभयाक्षया- पञ्चविधाचारपरिज्ञानकरणोद्यतगुर्वादेशादेरन्यथाकरणलक्षणया गुरुप्रत्यनीकद्रव्यलिङ्गधार्यनेकश्रमणवत् सूत्रार्थोभयैर्विराध्येत्यर्थः। सम० १३३।

उभयास्तिकः। सम० ४२।

उमंथण-अवमंथमधोमुखम्। व्य० द्वि० ३२३ आ।

उमज्जायणसगोत्ते-पुष्यनक्षत्रस्य गोत्रम्। सूर्य० १५०।

उमा-प्रद्योतराजधान्यामुज्जयिन्यां गणिका। आव० ६८६। द्विपृष्ठवासुदेवमाता। आव० १६२। सम० १५२।

उमाए-अवमितः परिच्छिन्नो वा। सूर्य० ९५।

उमाणं-प्रवेशः स्वपक्षपरपक्षयोर्येषु तानि तथा। आचा० ३२६।

उमाव्यतिकर। आचा० १४६।

उम्मग्गं-विवरं उन्मज्यतेऽनेनेति वोन्मज्यम्, ऊर्द्ध्वं वा मार्गमुन्मार्गं, सर्वथा अरन्ध्रमित्यर्थः। आचा० २३४। अकार्याचरणम्। आचा० २०३। उन्मार्गः। आव० ७७८। मार्गादूर्ध्वं, क्षायोपशमिकभावत्यागेनौदयिकभावसङ्क्रमः। आव० ५७१।

उम्मग्गगो-अडविपहेण गच्छति अदुवा अपंथेण चेव। नि० चू० प्र० ३१९।

उम्मग्गजला-उन्मग्नं जलं यस्यां सा उन्मग्नजला। जं० प्र० २३०।

Jain Education International 2010_05 For Private & Personal Use Only www.jainelibrary.org